Néptáncfesztiválok

Szabadtéri táncházzal és táncbemutatóval zárult vasárnap a *szövekezeti néptáncosok VI. országos találkozója Pécsett.* Az ipari szövetkezetek országos tanácsa és a helyi szervek által rendezett művészeti seregszemlén tíz együttes vett részt, köztük a bulgáriai Szliven város szövetkezeti táncccsoportja.

A kétévenként tartott pécsi fesztivál elsősorban az együttesek szakmai fejlődését szolgálja. Ez alkalommal 20—30 perces új táncműsorokat mutattak be a zsűrinek, amely értékelte a produkciókat, és útmutatást adott a további munkához.

A bolgár tánccsoport vasárnap fellépett a pécsi cserépvásár színhelyén és a harkányi szövetkezeti ünnepségen, a jövő héten pedig Dunaszekcsőre látogat, viszonozva az ottani népi együttes múlt évi szliveni vendégszereplését.

Kétnapos néptáncfesztivál kezdődött szombaton Győrött. Az eseménysorozatot az együttesek látványos felvonulása nyitotta meg. Ezután a gyermekegyüttesek műsorával vette kezdetét a program. A délelőtti órákban kilenc Győr-Sopron megyei gyermek-, illetve ifjúsági néptánccsoport mutatta be repertoárját. Ezt követően három felnőttcsoport lépett a szabadtéri színpadra. A szombati program gálaesttel ért véget a Kisfaludy Színházban. A gálaműsorban a megye hat aranyminősítésű néptánccsoportja szórakoztatta a közönséget. A műsort az olaszországi Termoliból érkezett folklóregyüttes vendégszereplése színesítette, itáliai néptáncokkal és a halászélet mindennapjait idéző koreográfiákkal.

A néptáncfesztivál vasárnap délelőtt a színház előtti szabadtéren folytatódott.

Táborváltó

Reneszánsz játékokkal, énekkarok búcsúfellépésével tartotta záróünnepségét a zánkai úttörőváros komplex művészeti tábora, amely vasárnap fejeződött be. A több mint 3000, a művészetek iránt érdeklődő úttörő különböző szaktáborokban töltötte a nyári vakáció egy részét. Önálló csoportokban táboroztak a legjobb énekkarok, a filmesek és a képzőművészeti ágakban jeleskedők. Csaknem 1000 gyermek játszott és alkotott a reneszánsz táborban, amely tartalmában és külsőségeiben is Mátyás király korát idézte.

Hétfőn az ország minden tájáról megérkeznek Zánkára a kiváló úttörők, akik jó munkájuk jutalmaként tölthetnek két hetet az úttörővárosokban, együtt a több mint 30 országból érkezett úttörőcsoportokkal.

Hét vége, Gyuláért

A szélső egy óvatlan pillanatban megszerezte a labdát az ellenféltől, s a hatos közelébe előrehúzódott Sáringer Gyulának íveli át. Gyula néhány lépés vezetés után ellenállhatatlanul tör előre, s a vonal előtt dobbantva magasra szökken, hosszú karja dobásra lendül..., s úgy marad. Gyula soha többé nem dob gólt. Partvonalon kívülre állította az élet. A sokat látott, sokat érzett mozdulat örök, s megismételhetetlen emlékként rögzült álmai filmszalagján. Nyugtalan éjszakákon hajtós meccsekről álmodik a Délép volt kézilabdása, máskor meg, mint a Szegedi Vasöntöde gépformázója arra ébred, hogy keze magasan a paplan fölé nyúlva a formázógép karját igazgatja, irányítja. Az imént még kollégájának, Vékony Imrének segítségére sietett, hogy a beszakadt formaüreget kijavítsa. Odament, megmutatta, de megint csak a mozdulatig jutott — keserű ébredéssel...

Gyula mégis visszajött a gyárba. Arca ragyog, örömteli mosoly, élénk, mindenkire figyelő szemek. Van is kire figyelnie. Körülötte munkatársak, barátok, felé nyuló kezek. Piszkosak, grafit- és szénporosak, de kit érdekel. Szívesen parolázik Gyula, talán a bőre is emlékezik. Ilyen volt az övé is akkor, amikor még...

1983. május 28. Tisza-part, lírai hangulat, gyerekek építsünk homokdombot. A homokdombról nagyobbat lehet dobbantani, s szebb íve lesz a fejes ugrásnak — bele a Tiszába. Futás, repülés és vége. Csattanás, recsenés, elsötétült a világ, az irtózatos ütközéstől három centiméternyit összecsúszott gerinc gyűrte-roncsolta az idegeket, s ilyenkor szokás azt mondani az elkövetkezendő percekre, órákra: „csak a gyors orvosi beavatkozás mentette meg...

Gyula frissen piszkolódott keze időnként tétován matat a tolókocsi sárga hajtókerekén. Szeme végigpásztázza az ismerős arcokat, s megállapodik a falon. Szépen rajzolt betűkből felirat: *„A vasöntöde első műszakja Sáringer Gyula rokkantnyugdíjas dolgozónk megsegítésére műszakot hirdet 1985. VII. hó 6-án.* Kérjük a más területek dolgozóit is, amennyiben egyetértenek, minél nagyobb számban csatlakozzanak." Aláírás: Vasöntöde első műszak dolgozói.

— Keresem az igazgatót.

— Ne arra menjen, nincs az irodában.

Ügyviteli dolgozók „féderezés" közben

— Hol van?

— A dobolóban. Öntvényt tisztít.

— És a főmérnök?

— Az meg a formaszekrényt üríti.

Vagyis *ma mindenki fizikai munkát végez.*

— *És önként.* Akit megkerestem, mind azt mondta, van kedve dolgozni, aki ma nincs itt, az csak halaszthatatlan ügye miatt nem jött el. Volt, akit lakodalomba hívtak, lemondani már nem tudta, de felajánlotta, hogy fizet az akcióra — mondta a szombati műszak főszervezője, *Kenyeres József* géziformázó.

Az igazgató, *Papp Ernő* leveri szénporos munkaruháját, és még maszatosabbra törüli verejtékező homlokát.

— Hát persze, egy dolgozónk megsegítésére van nekünk pénzünk is. Vagy kell, hogy legyen egy vállalatnak. De, ha kétszer annyi volna is, akkor sem mondanám, hogy ezt nem így kell csinálni. Így hát el se fogadtuk a zsebből felajánlott pénzeket. Aki támogatja, támogassa, legyen itt.

— Hányan jöttek el?

— Százhúsznál többen vagyunk.

Végül is mit jelent konkrétan az, hogy segítenek?

— Egynapi munkabért, pontosabban a mai határás műszak munkabérét, körülbelül 25 ezer forintot. És azt, hogy — remélhetőleg nem több hónapos utánajárással — egy kényelmesebb, jobban kezelhető, modern tolókocsit vásárolunk külföldről.

Természetesen jobb lenne, ha mindezt idehaza egyszerűen és könnyen meg lehetne venni, s még jobb lenne, ha a mozgássérülteknek nem abban kellene az egyenrangúságot élvezniük, hogy ugyanolyan alkatrészellátási gondjaik vannak, mintha mi szaladgálnánk Trabant-ékszíjért, Lada-csapágyért, Skoda-kipufogóért. Gyula kocsijában ugyanis a „minap" eltört az első kerék, s három hónap is eltelt, mire — akkor sem kapott Kisújszállásról — a Hódgép sándorfalvi gyáregységében segítettek rajta.

Újabb kupaktanács az öltözőben, immár civilben, búcsú kézfogások, biztatóan: Gyula, köztünk maradsz.

I. Zs.

Taxisok, éjszaka

Taxisok, nappal, a droszton

Szombat este 11 óra 20. Langyos fuvallat simítja át bőröm, amikor kilépek lakásunk ajtaján. A kellemesnek tűnő sötétből előbukkannak az Etelka sor neonostorai, s hunyorgásra késztetnek. Meglep, hogy milyen csendes ez a tarjáni szombat éjszaka. Néhány világító ablakszem kancsalít rám a tízemeletesekről. Mellettem elsuhanó taxik. Ez a város forgalma.

A Keresztöltés utca sarkán levő nyilvános telefonfülkéből tárcsázom a számot. Nem telik el 3 perc, és a Tempó 14-es „nyergében" *Veszprémi Károly* „landol" mellettem. Irány a diszpécserközpont. Két csinos hölgy, Éva és Jutka kapkodja a telefont.

— A 22-es CB-n dolgoztunk még a kezdet kezdetekor. Akkor a „22-es csapdájának" hívtuk a diszpécserközpontot. Most a tarjáni víztoronynál levő köralakú épület neve: „Körcsapda" — kezdi a beszélgetést Éva, tudtomra adva ezzel, hogy csapdába kerültem. Jutkától megtudom, hogy a 80 személytaxisból 30-an járják a szombat éjszakát, és reggel 7 óra óta éjfél előttig 717 hívásuk volt telefonon.

Beszélgetésünk közben sorban érkeznek a „pilóták" egy-egy felüdítő, álmokat hessentő kávéra. A 66-os arról beszél, ha az utas arra kéri, hogy kísérje fel a lakásáig, akkor az a teendője, sőt, még az értékes antik bútorokat is meg kell dicsérnie. Az 53-as elmeséli, hogy már előre tudja, mikor szórják el a kocsiiában a maréknyi pénzt, és úgy tesznek, mintha nem is vették volna észre. A 98-as dohog magában:

— Szolgáltatásainkhoz az is hozzátartozna, hogy egy klinikáról kért fuvarnál, a mankós öregembert a vidékre induló autóbuszánál tehessem le. A táblák azonban a Marx téren ezt nem teszik lehetővé. Ennek ellenére nincs szívem a Búbos előtt kitenni, vállalom a 2—300 forintos büntetést. Azt hiszem, emberségből kitehetnék azt a táblát is, amely nem tiltja a taxisok behajtását!

És máris repülünk tovább. A Tisza Gyöngye előtt óriási tömeg. A „kihelyezett" diszpécser, „minden idők legszebb Kaszája", Gábor intézi, hogy a „Gyöngye" előtt rend legyen, mindenki gyorsan kapjon kocsit. Az „üvegkalitkából" szünet nélkül hallom a Brékó..., Brékó... bejelentkezést. Apropó... Brékó? Veszprémi Károly máris mondja: — Ez a taxisok nemzetközi bejelentkezése! Hát akkor Brékó..., máris indulunk a JATE-klub elé.

— Milyen éjszaka taxizni? — kérdezem Veszprémit.

— Izgalmas és nagyon fárasztó! Az éjszakai taxisok egyébként reggel 5-kor már a Rózsafában találkoznak. Egy sör a kiszáradt toroknak jólesik. Meg aztán ilyenkor megbeszéljük a történteket. És ha hiszi, ha nem, nincs napfényes, szegedes, volános, expresszes, tempós... Csak taxis... (Ezt a „placcon" is érvényesíteni kellene!)

— Készülünk az ünnepi hetekre. Kitaláltuk, hogy városnéző taxikat fogunk üzemeltetni, átalánydíjjal. Egy meghatározott útvonalon mutatjuk be Szegedet, és a magnón közben német, angol és magyar nyelven ismertetőt adunk...

A JATE előtt *Bus Sándorné* a „kihelyezett" diszpécser. Így kezdi: — Épp most volt egy verekedés. Megijedtem. Ilyenkor egy dolgom van, jól bezárkózni a kocsiba. Szerencsére a férjem is „kinn van", s ha szükségem van a segítségre, gyorsan hívon a 62-est'

Már jóval elmúlt „dél". És mi végighajtunk a Stefánián... A Szeged előtt hét napfényes kocsi áll a drosztban. *Mojzes Lajostól* kérdezem, milyen a forgalom?

— Gyengébb, mint vártuk. Igaz, fizetés előtti szombat ez a mai... — mondja, aztán azon veszem észre magam, hogy egy perc alatt kiürült a parkoló. A bárvendégek közül elindult az „eleje". Átülök *Kollár János* kocsiiába.

— Az egyik házibulin kifogyott a Kőbánvai, a másikban a cigaretta. Ezt a kérést ma már teljesítettem — mondja, de beszélgetésünk félbeszakad, mert a központból *Kovácsné, Marika* névre szólóan kéri egy fuvarhoz...

Kérésünkre Volán taxis érkezik a Szeged elé. Beszélgetésünk nehezen indul, mert az első kérdés, miért pont én? Aztán kiderül az is, hogy egy róluk írt újságcikk a „csapat" döntése alapján nem jelenthetett meg. Szóval kissé nehezen indult ez a társalgás. Aztán a közepébe vágunk *Krizsán Istvánnal.*

— Nagy az emberismeretem. Már messziről látom, hogy mire számíthatok. Az éjszakai taxist sok kellemetlenség is éri. Van, aki úgy köszön, hogy na, gyerünk, egyenesen! Ilyen esetben kerülöm a beszélgetést! Én a kocsimban a „beszélgető utast" szeretem. Találkoztam már olyan emberrel is, aki letett 500 forintot, és azt mondta, ameddig tart belőle, autózzunk! Közben kiderült, hogy egy olyan emberre volt szüksége, aki nem ismerős, és akinek nyugodtan beszélhet, még ha úgy esik, elrontott házasságáról is...

A három nagy taxis cég mellett működik még Szegeden két „mini csapat". *Dósa Tamás*, a Szeged Taxitól elmondja, hogy 6 főállású és 9 mellékfoglalkozású taxis dolgozik náluk.

— Elmúlt egy óra. Harminc-harmincöt fuvarom volt eddig. Mi amolyan „csellengő" taxisok vagyunk, droszt nélkül.

Az Express Grand képviseletében *Gáspár Ferenc* tájékoztat:

— Ha nincs „meló", már az első óra, éjszaka nagyon álmosító. Az éjszakai utas háromféle: van nagyon rendes, aztán olyan, akinek ugyan nincs pénze, de átad valami „zálogtárgyat", hogy másnap rendezze adósságát, de olyan is, aki nemhogy üres zsebbel akar utazni, de azt sem tudja, hová?

— *Mivel zárja az éjszakai műszakot?*

— Megiszom egy hatalmas sört, aztán pihenek, hogy vasárnap este ott folytassam, ahol tegnap este elkezdtem...

*

Szeged. Reggel fél 4. Laci, a couvertos és Frici, a Szeged bár pincére „feljön" a bejárati ajtóhoz egy kicsit „élni". Friss levegőt szívnak, aztán elnyeli őket a tizenegy-néhány lépcső. Kitessékelik a menni nem akarókat, majd elszámolják az aznapi bevételt. Nemsokára elindulnak, és megérkeznek a zsúfolt autóbuszok, hozzák a kora reggeltől bágyadtan vibráló álmos szemű embereket.

Éjszakás taxisokkal beszélgettem. Volt, közöttük, aki panaszkodott, volt elégedett is, volt olyan, aki semmi pénzért nem cserélné el a szakmáját. Az egyik megissza a sörét reggel, a másik hazasiet. Egy biztos: nem szeretik, ha szabad idejüket megzavarják...

Műszak végén az éjszakás „kimosakszik". Égő, piros szemekkel egy kicsit mindig lenézi a délelőttöst. És végre, amikor pihenésre kerül a sor, senki sem látja, hogy szinte bezuhannak az ágyba. S ez így megy mindaddig, amíg éjszakások!

Bagaméry László

Herman Ottó-emlékérem

Herman Ottó (1835—1914), a sokoldalú, kiváló természettudós, néprajzkutató és haladó gondolkodású politikus születésének 150. évfordulóján az Éremgyűjtők Csongrád Megyei Szervezete kétoldalas, vert emlékérmet jelentetett meg.

A szegediek azért vallják magukénak Herman Ottót — aki egyébként Breznóbányán született —, mert 1879—1886 között a város szabadságpárti képviselője volt a parlamentben, és nagyon sokat tett Szeged társadalmi és gazdasági fejlődéséért. Alakjának emléket állít többek között a Dóm téri árkádok alatt elhelyezett domborműve, amelynek koszorúzási ünnepségén a szegedi éremgyűjtők is leróták tiszteletüket.

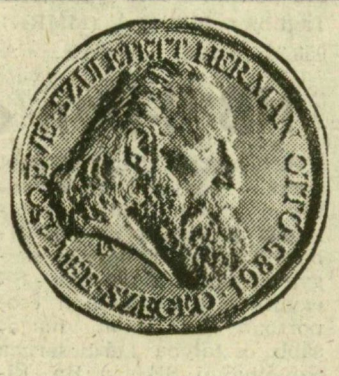

Hernádi Oszkár felvétele

Az érmet *Lapis András* jeles éremművész alkotta és *Szabó Géza* szegedi ötvösmester készítette. Előlapján Herman Ottó portréja, a hátlapon csónakból halászó-vadászó pákász alakja s a körirat: SZEGED KÉPVISELŐJE — A MAGYAR TUDOMÁNYOSSÁG LELKIISMERETE.

Az érem 600 darabos bronzváltozatban jelent meg a szokásos 42,5 milliméteres átmérővel és a gyűjtőkön kívül más érdeklődők is megvásárolhatják a Juhász Gyula Művelődési Központban (Vörösmarty utca 5.) a szerda délutáni és a vasárnap délelőtti klubfoglalkozásokon.

Dombi Gyula